

Information til GDPR Konsekvensanalyse §29 /DPIA §35

KLASSETRIVSEL

SKOLEVISIONER APS (DK) & SKOLEVISJONER AS (NO)

Senest rev. d. 13-09-2019

Indhold

1.	Indledning og om formålet for dokumentet	1
2.	Definition af begreber (ordliste):.....	2
3.	Grundlag for anvendelsen af Klassetrivsel	2
3.1.	Forventet udbytte af behandlingen	2
3.2.	Klassetrivsel er ikke bundet op en særlig metodik, der dikterer handlemuligheder	3
3.3.	Arbejdet med trivsel og relationer (sociometri).....	3
3.4.	Beskrivelse af behandlingen	3
4.	Anvendelsen af KLT på skoler og i kommuner.....	5
4.1.	Uddannelse af brugere	5
4.1.1.	Det skal opleves trygt at besvare en trivselsundersøgelse.....	6
4.2.	Systematiske undersøgelser eller ikke	7
4.3.	Øvelsen i at anvende data, undersøgelser og systematik	7
4.3.1.	Data på deltager og gruppe-/klasseniveau.....	8
4.3.2.	Data på team-, afdelings- og resursepersonniveau.....	9
4.3.3.	Data på institutionens ledelsesniveau.....	9
4.3.4.	Data på kommunalt/forvaltningsniveau	9
5.	Lovhjemmel i national lov og fælles GDPR-lovgivning	10
5.1.	Lovhjemmel i national lovgivning.....	10
5.1.1.	Hjemmel GDPR § 6 stk. 1 E – udøvelse af offentlig myndighed	10
5.1.2.	DK: Udøvelse af offentlig myndighed (svar fra det danske Undervisningsministerium).....	11
5.1.3.	NO: Udøvelse af offentlig myndighed	11
5.1.4.	DK og NO: Udøvelse af offentlig myndighed v.s. samtykke	11
5.2.	De registreredes rettigheder og friheder	12
5.2.1.	Dataminimering	12
5.2.2.	Rigtighed	12
5.2.3.	Deltagerkommentarfeltet – dataminimering vs. rigtighed	13
5.2.4.	Opbevaringstid og sletning	13
5.2.5.	Formålsbegrænsning	14
5.2.6.	Oplysningspligt	14
5.2.7.	Ønsker om indsiget i personoplysninger	14
5.3.	Diverse	15
6.	Skolevisioner.....	15
6.1.	Skolevisioners formål	15

6.2.	Produktudviklingsfilosofi: Brugerdrevet innovation	15
6.3.	Sikkerhedsforanstaltninger	16
6.3.1.	IT	16
6.3.2.	Kilder, modtagere, informationssikkerhed og ansvarsforhold.....	17
	Logning i Klassetrivsel.....	17
	Backup	17
	Firewall	17
6.3.3.	Organisatoriske.....	18
6.4.	Rettighedsstyring.....	18
6.4.1.	Deling af en undersøgelse	19
6.5.	Reviews.....	19
6.5.1.	Ugentligt sikkerhedsreview	19
6.5.2.	Månedligt sikkerhedsreview.....	19
6.5.3.	Årligt sikkerhedsreview	19
6.5.4.	Årlig ekstern revision.....	19
7.	Vurdering af risiko for de registreredes rettigheder, håndtering af risiko.....	20
8.	Ledelsens validering af DPIA/den videre proces	20
9.	Ressourcer	21

Information til GDPR-Konsekvensanalyse §29/DPIA §35

1. Indledning og om formålet for dokumentet

Dette dokument har udelukkende som formål at give informationer, der kan anvendes i Kundens beskrivelse af Kundens behandling af deltagernes (for definitioner på begreber, se ordlisten under pkt.2) personoplysninger. Dokumentet er skrevet som en **hjælp** til Kundens varetagelse af rollen som Dataansvarlig/Behandlingsansvarlig til arbejdet med at gennemføre ROS-analyse og/eller DPIA/Konsekvensanalyse (GDPR §29 og §35) vedrørende brugen af Klassetrivsel.

Dette dokument tager udgangspunkt i dokumentet "Sjekkliste for vurdering af personkonsekvenser (DPIA)" udarbejdet af Datatilsynet i Norge, og dokumentet "Konsekvensanalyse" udarbejdet af Datatilsynet i Danmark. Dokumentet er udarbejdet som et fælles dokument for Norge og Danmark. Lovgivningen der vedrører Persondatasikkerheden/Personværnet er underlagt den fælles lovgivning i GDPR §29 og §35 og Datatilsynene i de to lande tilstræber samarbejde med GDPR på tværs af landegrænser.

Dette er ikke et juridisk dokument. Vi har samlet svar på spørgsmål fra henvendelser og de oven nævnte dokumenter. Vi har indledningsvis beskrevet til hvad og hvordan Klassetrivsel kan anvendes for at give grundlæggende indblik i Klassetrivsel.

Vurderingen af behovet for at gennemføre ROS-analyse, DPIA/Konsekvensanalyse eller andre vurderinger af persondatasikkerheden/personværnet, påhviler Kunden som Dataansvarlig/Behandlingsansvarlig.

Vejledninger om DPIA/ Konsekvensanalyse er tilgængelig på de respektive Datatilsyns hjemmesider i henholdsvis Norge og Danmark. Se liste med henvisninger sidst i dokumentet.

Dokumentet vedrører Kundens ansvar som Dataansvarlig/Behandlingsansvarlig. Har Kunden spørgsmål vedrørende Klassetrivsel/Skolevisioner Aps' behandling af personoplysninger om Brugere (de hos Kunden ansatte medarbejdere, der har en brugerkonto i Klassetrivsel), så bedes I kontakte os.

2. Definition af begreber (ordliste):

Kunden: kommune, institution som har adgang til Klasse trivsel gennem et abonnement.

Brugere: er Kundens medarbejdere: lærere, pædagoger eller andre faggrupper som bruger Klasse trivsel til at oprette trivselsundersøgelser.

Deltagerne: er børnehavebørn/ elever/ studerende, som besvarer en trivselsundersøgelse i Klasse trivsel og som er tilknyttet Kundens institution(er).

Institution: er en børnehave/ skole/ ungdomsuddannelse eller anden institution, som deltagerne er tilknyttet.

3. Grundlag for anvendelsen af Klasse trivsel

Det er den enkelte institutionsejer, der definerer institutionens/kommunens grundlag for anvendelse af Klasse trivsel. Vi beskriver i det følgende vores argumenter for hvorfor f.eks. skoler anvender Klasse trivsel. Beskrivelsen er udarbejdet på baggrund af samtaler hen over årene med lærere, skoler og kommuner, der anvender Klasse trivsel i trivselsarbejdet.

Formålet, beskrevet af Skolevisioner som ejer og driver Klasse trivsel, for trivselsundersøgelser i Klasse trivsel er: *“ At alle børnehavebørn, alle skoleelever og alle elever på ungdomsuddannelser bliver set, hørt og forstået, således at hver og en af dem trives bedst muligt til at kunne udvikle sig i gode relationer med hinanden.”* (<https://skolevisioner.dk/>)

3.1. Forventet udbytte af behandlingen

Forskning viser at mobning i barndommen påvirker livsforløbet som voksen. Konsekvenserne kan række langt ind i voksenlivet, hvor mobning kan gå ud over barnets mulighed for at få uddannelse, job og nære sociale relationer (baseret på fund i f.eks. en engelsk undersøgelse:

<https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2014.13101401>).

Konkret og overordnet har vi i Klasse trivsel erfaret, at Klasse trivsel er meget anvendelig i arbejdet med at give børn en tryk barndom, fordi lærere får viden og indsigt f.eks. gennem sociogrammerne, til at handle. Et sociogram giver viden om deltagernes relationer, hvordan de vælger hinanden i f.eks. sociale eller faglige sammenhænge (alt efter hvad der spørges efter). Dette giver mulighed for at støtte deltagere med svage sociale eller faglige netværk og arbejde målrettet på, at alle deltagere inkluderes i netværk. Hertil har Klasse trivsel hjælpeværktøjet ”Grupper og pladser” som giver forslag til samarbejdsgrupper på baggrund af deltagernes valg af hinanden og de kriterier brugeren opsætter.

Klasse trivsel kan anvendes både af de der er tættest på deltagerne (f.eks. lærerne) og institutionens ledelse som en del af det at indsamle viden om deltagernes egne opfattelser af deres egen og gruppens trivsel og grundlag f.eks. for samtaler med deltagerne. Institutionens ledelse har mulighed for at følge med på både institutions- og klasseniveau, de kan f.eks. gennemføre en skoleundersøgelse og sikre, at der iværksættes indsatser for trivsel i alle klasser. Indsatsen kan herved ske på et dokumenteret grundlag.

Kommunen kan også gennemføre kommunale trivselsundersøgelser og følge med på alle kommunens skoler. Kommunen vil få statistiske data og alle organisationens niveauer har mulighed for at planlægge arbejdet på et fælles og tidsaktuelt grundlag. Opbygningen af en undersøgelse afgør udbyttet af den.

3.2. Klassetrivsel er ikke bundet op en særlig metodik, der dikterer handlemuligheder

Klassetrivsel er et digitalt interviewredskab til brug i arbejdet med trivsel, og er en del af institutionens redskaber i arbejdet med trivsel i grupper og fokus på relationer i institutionens hverdag. Klassetrivsel giver medarbejdere på alle niveauer (både lærer/pædagog, institutionens ledelse og kommunal ledelse) overblik over og indsigt i trivsel. Klassetrivsel er ikke bundet op på en bestemt metode, og giver brugerne metodefrihed til at vælge en tilgang, som er afpasset efter den konkrete kontekst, de arbejder med for at sikre deltagerne et trygt og godt miljø i institutionen.

3.3. Arbejdet med trivsel og relationer (sociometri)

I sociometriske undersøgelser er fokus at kortlægge relationer. Her kan den på institutionen for gruppen ansvarlige voksne, f.eks. læreren, opdage stærke eller svage relationer mellem deltagerne, der er skjult for læreren. Læreren får blandt andet mulighed for at opdage isolerede elever, elever der er perifere i relationerne (f.eks. 5 hjul på vognen), hvilke relationer der er stærke - og gennem dette kan læreren f.eks. arbejde målrettet med at styrke relationer i klassen.

Alle deltagerne får mulighed for at bidrage jævnbyrdigt og alle deltagers stemme har lige stor vægt. Både de der snakker meget, og de der snakker mindre.

Undersøgelserne kan udbygges med andre typer spørgsmål, hvor deltagerne får muligheder for at give udtryk for deres tolkning af situationen.

3.4. Beskrivelse af behandlingen

I det følgende afsnit beskrives forløbet på et overordnet og generelt plan. Dette er et eksempel på hvordan den overordnede arbejdsgang kan være for et typisk forløb for en undersøgelse sat op i Klassetrivsel. Denne beskrivelse er uagtet hvilken metode, der vælges for at opsætte undersøgelsen, formålet for og tidsgrænsen for lagring. Der vil være forskel på brug på de forskellige institutioner.

I Klassetrivsel kan der opsættes målrettede undersøgelser, som lader deltagerne svare på spørgsmål, der omhandler deres aktuelle syn på og oplevelse af f.eks. undervisningen, fællesskabet og hvordan de trives på skolen/institutionen.

Undersøgelserne kan f.eks. for de yngste gennemføres ved at brugeren (f.eks. pædagog/lærer) svarer på spørgsmålene sammen med barnet i en samtale. Det er f.eks. muligt at få spørgsmålene læst op så deltagerne kan sidde med headset og trykke sig igennem undersøgelsen, mens de svarer.

Et forløb med en ikke-anonym trivselsundersøgelse i Klassetrivsel består overordnet og kort fortalt af følgende elementer:

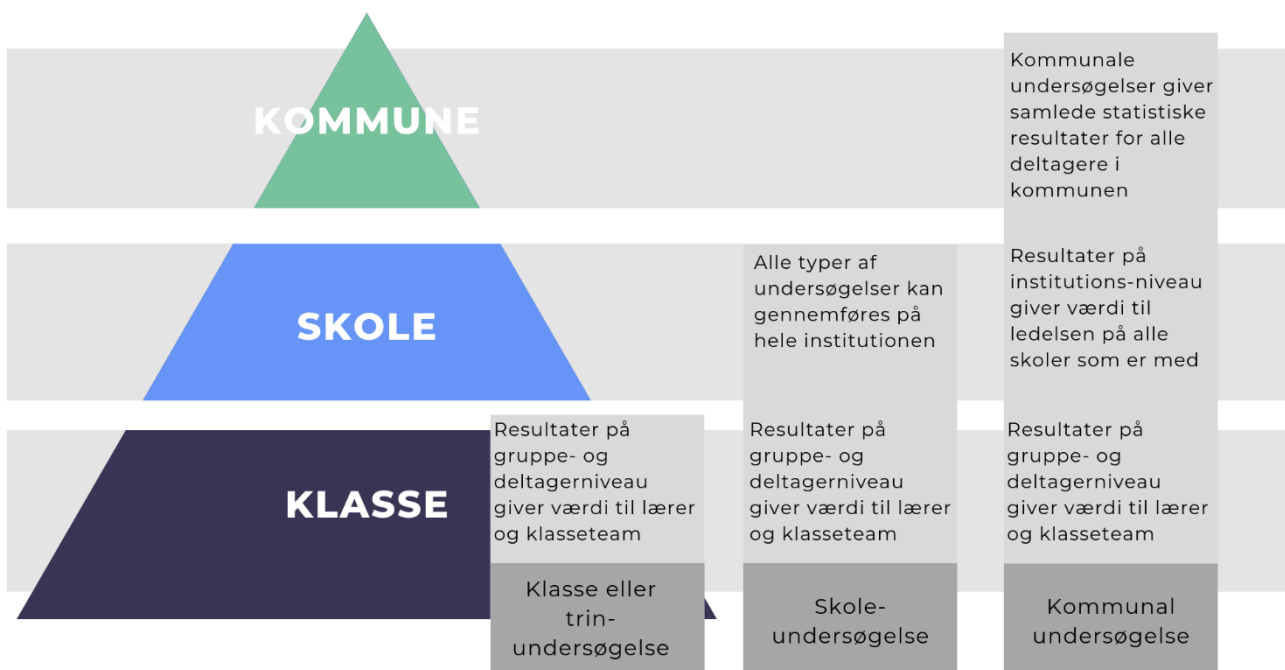
- **Brugeren opsætter en trivselsundersøgelse:**
 - o Tilføjer spørgsmål

- Formulerer formål for undersøgelsen (beskrivelse af formålet til intern brug) og tekst til deltagergrupper (formålet forklaret i et sprog, som deltagerne kan forstå, bør oplyse om hvorfor de skal besvare undersøgelsen, hvad svarene anvendes til, hvem der læser besvarelsenerne og hvornår de slettes fra Klasse trivsel)
- Publicerer undersøgelsen
- **Brugeren tilføjer deltagere**
 - Information om deltagerne hentes fra UNI-C, er indlæst centralt for hele institutionen via et regneark eller brugeren taster deltagerne ind manuelt
- **Deltagerne besvarer**
 - Deltagere har ikke brugerkonti. Systemet generer automatisk en unik engangsnøgle til hver deltager for hver undersøgelse. Hver deltager bruger sin engangsnøgle for at få adgang til at kunne svare på spørgsmålene i undersøgelsen.
 - Engangsnøgler hentes og deles ud til deltagerne, MEN FØRST LIGE FØR de skal besvare trivselsundersøgelsen
 - Deltagerne logger ind og besvarer trivselsundersøgelsen. Rammen for besvarelsen er at den besvares i skoletiden og på en måde at sikre en privatsfære for hver deltager
 - Engangsnøglen består af tilfældigt sammensatte tal og bogstaver, som er unik for deltageren og gælder kun for den aktuelle undersøgelse deltageren skal besvare, dvs. at hver deltager skal have en ny engangsnøgle, hvis de skal deltage i en anden undersøgelse
 - Brugeren henter engangsnøglen for hele deltagergruppen og det er en del de kan klippe af og give hver enkelt deltager (deltagerens navn står sammen med engangsnøglen)
 - Engangsnøglen er aktiv så længe deltageren er i gang med at besvare spørgsmålene. Dvs. hvis deltageren ikke når at færdiggøre besvarelsen, men stopper halvvejs, kan deltageren logge på igen og fortsætte, hvor deltageren blev afbrudt
 - Deltageren kan vælge at give engangsnøglen til den for undersøgelsen ansvarlige lærer, som opbevarer engangsnøglen ind til deltageren har mulighed for at besvare færdig og afslutte undersøgelsen
 - Hvis deltageren mister engangsnøglen, eller deltageren selv giver engangsnøglen til en anden deltager, er det muligt for andre deltagere at klikke sig igennem den aktuelle deltagers besvarelse. Hvis deltageren vælger at give engangsnøglen til en anden deltager, kan de besvare for hinanden.
 - Brugeren kan forhindre, at dette kan ske, ved at dele klassen op i mindre grupper og først give den enkelte deltager engangsnøglen, når de er klar til at logge på Klasse trivsel.
 - Placeringen af deltagerne bør gennemtænkes således, at deltagerne har en privatsfære, imens de besvarer således, at deres besvarelser ikke forstyrres af at deltagerne ser hinandens skærme
 - Brugeren skal instruere deltagerne i at passe godt på deres engangsnøgler og at trykke videre, helt til de er kommet forbi sidste spørgsmål. Brugeren kan også tjekke, at deltagerne har trykket forbi sidste spørgsmål i undersøgelsen ved at se status for deltagernes svar, står som gennemført (da er engangsnøglen deaktiveret for den pågældende deltager).
 - Brugeren kan lukke undersøgelsen og dermed deaktiveres alle engangsnøgler i den aktuelle undersøgelse automatisk
- **Tolkning af data**
 - På rapportfanen kan brugeren se deltagernes svar efterhånden som de svarer

- Når deltagerne har besvaret, kan brugerne læse rapporten enkeltvis og sammen i teamet, når det er relevant for det videre arbejde. En bruger kan kun se rapporten for de deltagergrupper han har adgang til. Ejer af en undersøgelse ser hele rapporten for alle deltagergrupper og elever, de som den er delt med, kan se de dele der er delt. Mere om dette senere i dokumentet.
- Data fra en undersøgelse kan på elev- og klasse-niveau bruges som en del af grundlaget for elevsamtaler, planlægge og målrette arbejdet med trivsel og bruge Klassetrivsels hjælperedskab "Grupper og pladser" til gruppedannelse ud fra deltagerens valg af hinanden på sociogramsspørgsmål

4. Anvendelsen af KLT på skoler og i kommuner

I dette afsnit beskrives først oplæring og uddannelse af brugerne i Klassetrivsel. Tidligere har dette foregået overvejende mundtligt og primært via online møder, telefonisk og e-mail support. Vi har i de seneste års arbejde med personsikkerheden søsat projektet "Projekt brugeransvarlighed". Ud af dette projekt har vi derfor udvidet vores brugeroplæring med både flere vejledninger i selve Klassetrivsel, e-learning og skabelon for brug. Dette er et igangværende projekt og det udbygges løbende.

4.1. Uddannelse af brugere

Brugere uddannes i anvendelse af Klassetrivsel gennem vores online e-learning:

- I Danmark: <https://klasse-trivsel.dk/brugervejledning-klasse-trivsel/>
- I Norge: <https://klasse-trivsel.no/brukerveiledning-klasse-trivsel/>

Vi udarbejder løbende vejledninger. Vi er tilgængelig for support via e-mail og kan også yde telefonisk support i åbningstiden. Ved særlige behov for support eller oplæring, er det muligt at aftale online-møder.

4.1.1. Det skal opleves trygt at besvare en trivselsundersøgelse

En undersøgelse i Klasse trivsel skal opleves trygt for deltageren, og det er den eller de der opretter undersøgelsen der er ansvarlige. Klasse trivsel har derfor beskrevet etiske retningslinjer for formulering af spørgsmål som bl.a. kan findes her: <https://klassesetivsel.dk/project/gdpr-personvaern/>

Spørgsmål til deltagere, som findes i undersøgelsesområderne udviklet af Klasse trivsel, følger retningslinjer som bl.a. Esomar.org, Trygfonden og Uddannelses- og Forskningsministeriet har beskrevet i forhold til at formulere spørgsmål til børn og unge.

Retningslinjer for spørgsmål formuleret af Klasse trivsel:

- Spørgsmålene tager udgangspunkt i deltagernes konkrete og virkelighedsnære situationer
- Ordvalget passer til deltagernes aldersmæssige og sproglige udviklingstrin
- Deltagerne kan kun foretage positive tilvalg i sociogramsspørgsmål
- Valg- og fritekstspørgsmål er formuleret således, at deltagerne skal besvare ud fra egne situationer og oplevelser
- Deltagerne har mulighed for at komme med forslag til hvordan situationen kan forbedres for deltageren selv og den gruppe de er en del af

Spørgsmål i Klasse trivsel udsætter aldrig deltagerne for situationer hvor deltageren:

- Vælger/ udpeger enkeltpersoner for noget negativt
- Må forholde sig til en tænkt situation, der er fjern fra deltagerens virkelighed
- Ikke forstår sproget, fordi ordvalget er for svært
- Må forholde sig til de andre deltageres situationer og oplevelser
- Får "ondt i maven" eller synes, det er ubehageligt at svare
- Spørgeres om såkaldte sensitive personoplysninger

Klasse trivsel anbefaler brugerne at følge nævnte retningslinjer og Klasse trivsel frasiger sig ethvert ansvar for spørgsmål, som brugerne (om)formulerer.

Vi anbefaler, at spørgsmålene som stilles, aldrig stiller deltageren i en situation, hvor de føler sig tvunget til at angive andre deltagere. I undersøgelser skal børn behandles som særligt sårbare deltagere, og det er derfor vigtigt at mindske belastningen for børnene, når de skal besvare en undersøgelse.

Uddannelses og Forskningsministeriet (Danmark) understreger tre principper i deres retningslinjer for undersøgelser (det er relateret til forskning, men principperne er ligeledes brugbare i sammenhæng med undersøgelser): ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed. Disse er gode at have i baghovedet – også når en trivselsundersøgelse gennemføres.

- vær ærlig omkring hvad der undersøges
- vær gennemsigtige med hvem, der ser deltagernes svar og hvad disse skal anvendes til
- ager ansvarligt i omgangen med deltagernes data

Alle undersøgelser, der sættes op i Klasse trivsel, skal have formålet beskrevet, både i et felt til intern anvendelse og i et felt hvor teksten er formuleret, så den er forståelig for deltagerne. Her anbefaler vi ud over det, der er foreskrevet i oplysningspligten, at brugerne er ærlige omkring, hvad det er, der undersøges, er gennemsigtige med hvem, der ser deltagernes svar og hvad svarene skal anvendes til. I det hele taget

forventer vi, at brugerne er ansvarlige og kompetente medarbejdere, som agerer ansvarligt i omgangen med deltagernes data.

Følger brugerne retningslinjerne som er nævnt i bl.a. Klassetrivsels e-learning om GDPR/Personværn (<https://klassetrivsel.dk/project/gdpr-personvaern/>) og sætter sig ind i funktionerne i Klassetrivsel (<https://klassetrivsel.dk/brugervejledning-klassetrivsel/>), bør brugerne være godt klædt på til at anvende Klassetrivsel, således det er sikkert for alle, gennemsigtigt og forudsigeligt for alle, hvad der undersøges, og deltagernes personoplysninger bevarer deres fortrolighed.

Alle data der lagres i Klassetrivsel er underlagt lov om tavshedspligt.

I forhold til formål for undersøgelser (og dermed også indhold), anbefaler vi i Klassetrivsel, at det afdækkes hvordan relationerne og kulturen er i gruppen/klassen/skolen osv. Der bør arbejdes på baggrund af de gode relationer mellem børnene, og på at udvide og udvikle relationerne, så alle børn oplever det trygt og godt.

Vi har for at støtte kommunernes brug af Klassetrivsel, udarbejdet et forslag til skabelon til kommunens instruks vedrørende institutionernes brug af Klassetrivsel. Denne kan fås ved henvendelse til Klassetrivsel.

4.2. Systematiske undersøgelser eller ikke

Systematikken i behandlingen af personoplysninger, der behandles i Klassetrivsel, afhænger af Dataansvarlige/Behandlingsansvarliges anvendelse af Klassetrivsel.

Klassetrivsel kan anvendes på forskellige måder af Dataansvarlige/Behandlingsansvarlige. Her tænkes på systematikken i gennemførelsen af undersøgelsen. Erfaringsmæssigt ser vi en stor spredning i hvordan forskellige kommuner/institutioner anvender Klassetrivsel. Klassetrivsel kan både anvendes ad hoc når den enkelte lærer bliver opmærksom på et behov eller det kan anvendes, som en del af skolers og kommuners strategi, hvor der arbejdes målrettet med deltagernes trivsel.

Institutioner og kommuner har, efter vores erfaring, det største udbytte af Klassetrivsel, ved at gennemføre planlagte undersøgelser på faste tidspunkter, f.eks. 1-2 gange årligt, og kombinere dette med klasselærere der er bevidste om at følge op på udfordringer i de forskellige grupper med ad hoc undersøgelser.

For at sikre kvalitet i arbejdet med trivsel og effektiv forebyggelse af udelukkelse og mobning, anbefales at der planlægges systematiske undersøgelser både på skoleniveau og med opfølgende/evaluerende undersøgelser klassevis. Frekvensen kan f.eks. være to årlige undersøgelser på skoleniveau med efterfølgende opfølgning for at evaluere effekten af tiltag på klasseniveau. Et abonnement på Klassetrivsel giver adgang til fri afbenyttelse af Klassetrivsel til et ubegrænset antal undersøgelser.

4.3. Øvelsen i at anvende data, undersøgelser og systematik

I helhedsorienteret systemfokus og forandringsledelse (Whole System Approach) arbejdes blandt andet med anvendelse og værdi af data på alle niveauer i organisationen. Trivselsundersøgelser i Klassetrivsel kan i én og samme undersøgelse, give værdifuld viden på alle niveauer i en institution/kommune.

I dette afsnit uddyber vi hvordan data i Klassetrivsel kan anvendes på alle niveauer i organisationen og hvordan det enkelte niveau kan anvende data til at handle målrettet og samarbejde på baggrund af fælles forståelse.

Undersøgelser der er oprettet på f.eks. en skole kan ikke deles med hverken en anden skole eller en kommunal Klassetrivselkonto. For at værne persondatasikkerheden, er ikke-anonyme data kun tilgængelig

på den institution data tilhører. Undersøgelser der, ud over internt på den enkelte skole, skal anvendes i forvaltningen, skal oprettes og sendes ud fra dette forvaltningsniveau – mere om dette i afsnit om værdien af data indsamlet af kommune/forvaltning.

4.3.1. Data på deltager og gruppe-/klasseniveau

Rapporter på deltager og gruppe-/klasseniveau giver indsigt i deltagerens trivsel som individ i den enkelte gruppe. Brugere på dette niveau, har behov for nærværende og praksisrettede data brugerne kan forholde sig til og de kan handle på baggrund af. Data er tilgængelig både i en ikke-anonymiseret rapport og anonymiserede statistiske data.

Brugerne har selv kompetence til og har mulighed for at agere ud fra indsamlede data, uden at det skal forarbejdes af en anden instans først. Brugere på dette niveau har ansigt på data, da de kender deltagerne i forvejen. Flere brugere giver udtryk for at de opdager essentielle detaljer i deltagerens interaktioner i det daglige samspil, der ellers er skjult for brugeren, i undersøgelser i Klassetrivsel. Brugere har på deltager og gruppe-/klasseniveauet ansigt på de indsamlede data.

Brugerne har mulighed for at udnytte relevante kompetencer til at bearbejde data, f.eks. både i teamet og med hjælp fra institutionens resursepersoner. Indsamlede data agerer derfor også som dialogredskab, og målrettede handleplaner kan besluttes på baggrund af deltagerens egne udsagn og ikke udelukkende ud fra brugerens egne oplevelser og holdninger til aktuelle udfordringer.

Sociogramspørgsmål spørger til hvordan deltagerne tilvælger hinanden i forskellige sociale og faglige relationer. Brugeren kan her se hvem af deltagerne der vælger hinanden, hvem der får mange valg, er de populære i de forskellige situationer, hvem der vælges få gange, hvem der er i risiko for at falde udenfor socialt eller fagligt. Det er muligt at få sammentællinger af flere sociogramspørgsmål for større overskuelighed. Det ligger meget information mellem linjerne, også i undersøgelser med udelukkende spørgsmål hvor deltagerne foretager positive tilvalg.

Sociogramspørgsmål giver sammen med de øvrige spørgsmålstyper, et bredt indblik i deltagerens syn på egen og gruppens situation.

Valgspørgsmål giver deltagerne mulighed for at beskrive egne synspunkter ud fra de givne valgmuligheder. Brugeren får mulighed for at kategorisere deltagerens svar i den videre bearbejdning af data i besvarelserne. Valgspørgsmål giver mulighed for at sammenligne hvordan hhv. drenge og piger besvarer spørgsmålene. Det kan give indblik i hvordan deltagerne grupperer sig i forskellige sammenhænge, både individuelt og som gruppe. Valgspørgsmålene vises også som statistik, hvilket giver indblik i deltagerens svar fra en anden vinkel.

Fritekst og tabelspørgsmål giver deltagerens egne udsagn. Deltagerne kan give værdifulde bidrag gennem at de sætter egne ord på tanker, perspektiver eller ideer, når de svarer.

Vurderingsspørgsmål illustrerer deltagerens syn på egne præstationer sammenlignet med hvordan brugeren (f.eks. faglæreren) opfatter deltageren. Deltagerens syn på sig selv kan både være en øjenåbner for deltageren og give anledning til selvrefleksion, og deltagerne med urealistisk høje eller lave selvbilleder

bliver synlige for brugeren. I vurderings spørgsmål får brugeren overblik over f.eks. faglige forhold omkring deltagerne og gruppen, fordi både gruppe, deltager og brugers vinkel er repræsenteret.

4.3.2. Data på team-, afdelings- og resursepersonniveau

Undersøgelser kan også gennemføres i en afdeling, f.eks. på tværs af to eller flere klasser i samme årgang eller klasser på mellemtrinnet. Ud over at data kan læses på før nævnte niveau, giver rapporter på dette niveau indsigt i deltagerens trivsel, på tværs af flere grupper, der er i samme afdeling.

Teamledere kan bearbejde data for teamet og derigennem få vigtig viden til vedkommendes ansvarsområde der kan anvendes både nedad og opad mellem niveauerne. I teamet omkring en klasse, støtter en undersøgelse teamets fælles bevidsthed om f.eks. deltagere der har behov for særlig støtte eller opmærksomhed, måske i en periode skal placeres i gruppe med nogle bestemte andre deltagere med videre. Teamet kan på et fælles grundlag koordinere indsatsen.

Sociometriske spørgsmål kan på team-, afdelings- og resursepersonniveau, give viden om hvordan deltagerne vælger hinanden på tværs af grupper, hvordan f.eks. en årgang fungerer socialt og fagligt og om det er behov for koordinerede indsatser på tværs af f.eks. en årgang.

Valgspørgsmål kan give viden om, hvordan de forskellige grupper svarer sammenlignet med hinanden. På dette niveau kan f.eks. sammenligning af statistiske data for de enkelte grupper/klasser, gøre opmærksom på forskelle mellem grupper det kan være relevant at bearbejde nærmere.

4.3.3. Data på institutionens ledelsesniveau

I en undersøgelse oprettet på institutionens ledelsesniveau, kan deltagerne opdeles i segmenter og få både spørgsmål, der er f.eks. tilpasset alder eller andre parameter i gruppen, og spørgsmål der henvender sig til alle på tværs af segmenterne. Alle rapporter kan derved samles i en undersøgelse og gennemføres samlet for hele eller udvalgte dele af institutionen.

Ledelsen får overblik over trivslen på hele skolen. Ledelsen har tilgang til både de ikke-anonyme indviddata og tilgang til statistiske data med mulighed for f.eks. at sammenligne relevante grupper. Skolens ledelse og den enkelte lærer har herved fælles udgangspunkt for samtale og samarbejde, da den enkelte lærer stadig har mulighed for at få delt tilgang til rapporterne for egen gruppe.

En undersøgelse i Klassetrivsel kan anvendes som en del af ledelsens styring af ressourcer. Dette kan f.eks. være i planlægningen af AKT-arbejdet og hvilke klasser og elever som har behov for en ekstra indsats.

4.3.4. Data på kommunalt/forvaltningsniveau

En kommunal Klassetrivselkonto har kun tilgang til statistiske data i undersøgelser oprettet og gennemført fra denne type konto. En kommunal Klassetrivselkonto kan opsætte alle spørgsmålstyper i en kommunal trivselsundersøgelse, kan se det anonymiserede statistiske udbytte af valgmulighedsspørgsmålene men har ikke tilgang til deltagerens svar på øvrige spørgsmålstyper (vi udbygger løbende det statistiske niveau i kommende udgaver af Klassetrivsel). Skolen/afdelingen/læreren kan læse deltagerens svar ikke-anonymiseret på alle spørgsmålstyper der er med i undersøgelsen. En kommunal undersøgelse kan gennemføres anonymiseret på alle niveauer dvs. også for læreren/pædagogen, såfremt dette er nødvendig.

I en kommunal undersøgelse giver dette mulighed for både at få tidsaktuelle data, da man ikke skal vente indtil et analysebureau, har analyseret data færdig. Rapporterne er færdige og klare til videre bearbejdning

efterhånden som klasserne/skolerne gennemfører undersøgelserne. De forskellige klasselærere skal f.eks. ikke vente på at hinanden gennemfører, men kan så snart klassen har gennemført undersøgelsen, kan de anvende resultaterne som grundlag for f.eks. elevsamtaler.

Lærere og skoler er således ikke underlagt at vente på data indtil kommunen har set resultatet igennem. Begge parter kan gennemgå resultaterne og har mulighed for hurtigt at igangsætte nødvendige indsatser.

Kommunale undersøgelser kan også anvendes som en del af kommunens videns-grundlag for kommunale indsatser på skoleområdet, når det gælder f.eks. fokusområder for skolerne, efteruddannelse af lærerne. Det kan også give viden til at opdage generelle problematikker eller opdage skoler med behov for særlig indsats.

5. Lovhjemmel i national lov og fælles GDPR-lovgivning

I dette afsnit henviser vi til relevant lovgivning. Dette er skrevet på baggrund af samtaler med private og kommunale jurister, og informationsindsamling via relevante hjemmesider vedrørende lovgivning på området. Se henvisninger under pkt. 9 "Ressourcer".

5.1. Lovhjemmel i national lovgivning

Dansk lovhjemmel vedrørende arbejdet med trivsel og antimobbe-strategier er i Danmark indeholdt i Undervisningsmiljøloven kapitel 1a.

I Danmark foreligger det endvidere lovhjemmel i h.h.v. Folkeskoleloven kapitel 1, §18 stk. 2, Dagtilbudsloven: bl.a.: afsnit 1., §1 stk.1, afsnit 2., §7 m.v. Friskoleloven omtaler ikke konkret forebyggelse af mobning eller arbejde med trivsel, men friskoler er underlagt Undervisningsmiljøloven kapitel 1., §1 *"Elever, studerende og andre deltagere i offentlig og privat undervisning har ret til et godt undervisningsmiljø(..)"*

Norsk lovhjemmel findes i "Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)", i kap. 9A "Elevanes sitt skolemiljø"

5.1.1. Hjemmel GDPR § 6 stk. 1 E – udøvelse af offentlig myndighed

Ovennævnte udgør efter vores forståelse kommunernes, skolernes og daginstitutionernes hjemmel for at anvende et trivselsværktøj som Klasse trivsel i deres kontinuerlige trivselsarbejde, og hjemmelen er i overensstemmelse med GDPR's kap. 2, artikel 6, stk. 1E om Lovlig behandling (udøvelse af offentlig myndighed <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=DA>).

Persondata der behandles i Klasse trivsel er i kategorien almindelige personoplysninger. I trivselsundersøgelser vil der også forekomme oplysninger, der defineres som private som f.eks. venskab mellem deltagere, der tilhører samme klasse/institution eller andre personlige forhold, der vedrører deltagers trivsel i institutionen.

Medmindre der foreligger en anden hjemmel end nævnt i foregående, må Klasse trivsel ikke anvendes til spørgsmål vedrørende områder beskrevet i GDPR § 9, stk. 1. og §10.

5.1.2. DK: Udøvelse af offentlig myndighed (svar fra det danske Undervisningsministerium)

I Danmark har Århus kommune rettet en forespørgsel vedrørende udøvelse af offentlig myndighed som lovhjemmel for ikke-anonyme trivselsundersøgelser. Det danske Undervisningsministerium bekræfter i et svar til Århus kommune, at hjemmel for opfølgende undersøgelser i folkeskolen er Folkeskoleloven §18 stk. 2:

Stk. 2. "Det påhviler skolelederen at sikre, at det undervisende personale, der er tilknyttet klassen, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så alle elever udvikler sig fagligt og alsidigt, herunder socialt, og trives i skolens faglige og sociale fællesskaber. (ministeriets understregning, red.)

I samme svar skriver Undervisningsministeriet videre:

"Hvis udfordringerne er identificerede af den enkelte lærere mener jeg godt I kan finde hjemmel i GDPR artikel 6 stk. 1 litra e (offentlig myndighedsudøvelse).

Den offentlige myndighedsudøvelse fremgår af folkeskoleloven § 18 "Det påhviler skolelederen at sikre, at det undervisende personale, der er tilknyttet klassen, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så alle elever udvikler sig fagligt og alsidigt, herunder socialt, og trives i skolens faglige og sociale fællesskaber " samt kapitel 1a i Undervisningsmiljøloven, herunder "Konstaterer uddannelsesstedets ledelse problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning el. lign., udarbejder ledelsen en handlingsplan, hvoraf det fremgår, med hvilke foranstaltninger problemerne effektivt bringes til ophør. Tilsvarende gælder, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældremyndighedsindehavere anser det for nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær, på grund af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning el.lign."."

(svaret i sin helhed kan fremsendes ved henvendelse til Klassetrivsel/Skolevisioner)

5.1.3. NO: Udøvelse af offentlig myndighed

I Norge skal det retslige grundlag for findes i Oplæringsloven eller Barnehageloven, ifølge Utdanningsdirektoratets vejledning "For skole- og barnehageeier som behandlingsansvarlig, vil det rettslige grunnlaget som regel være opplæringsloven eller barnehageloven. Både opplæringsloven og barnehageloven pålegger skoler, barnehager og skole- og barnehageeier en rekke oppgaver som forutsetter behandling av personopplysninger." Vejledningen er tilgjengelig på siden: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/personvern-for-barnehage-og-skole/loven-om-rettslig-grunnlag/>

5.1.4. DK og NO: Udøvelse af offentlig myndighed v.s. samtykke

Samtykke bør kun bruges som behandlingsgrundlag (lovhjemmel), når der ikke er andet grundlag for behandlingen i lovgivningen.

Utdanningsdirektoratet i Norge skriver i deres vejledning, om udfordringer knyttet til samtykke, der gør at samtykke ikke egner sig som behandlingsgrundlag på skole- og dagtilbudsområdet – læs mere på Utdanningsdirektoratets hjemmeside (<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/personvern-for-barnehage-og-skole/samtykke-rettslig-grunnlag/>).

Det danske datatilsyn beskriver tilsvarende problematikker i deres vejledning om samtykke i afsnittet vedr. krav til et samtykke og offentlige myndigheder. Læs mere her: <https://www.datatilsynet.dk/media/6562/samtykke.pdf>

5.2. De registreredes rettigheder og friheder

Det er essentielt, at alle deltagere oplever, at det er trygt og sikkert at besvare undersøgelsen og at de ikke udleveres. Dette gælder alle undersøgelser - også undersøgelser med mobbeproblematikker eller samarbejdsproblematikker mellem f.eks. elev og lærer(e). Dette er en udfordring, som ikke er isoleret til hvorvidt institutioner anvender Klasse trivsel eller ikke, men er en del af institution og kommunes sagshåndtering.

I det følgende belyses almen anerkendte principper for god dataetik.

5.2.1. Dataminimering

I GDPR art. 5 stk. 1C understreges at *"Personoplysninger skal: være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles (»dataminimering«)"*.

Dataminimering er princippet om, at man må spørge om de oplysninger, der er nødvendige, samtidig med at man ikke skal spørge om oplysninger ud over det, der er formålet for den aktuelle undersøgelse.

Dataminimering anvendes til at være bevidst om, hvorfor der spørges og hvad oplysningerne skal anvendes til. Det bør ikke bruges som undskyldning for ikke at stille tilstrækkeligt mange spørgsmål. Spørgsmål der stilles, skal være relevante, dække tilstrækkelig antal vinkler og udelukkende holde sig indenfor formålet for undersøgelsen.

I Klasse trivsel er det brugerne, der opretter undersøgelser og sammensætter spørgsmål således, at de spørger ind til den kontekst, der er aktuel. For at støtte brugerne i hvilke spørgsmål der kan stilles, deltagerne, er der i Klasse trivsel færdige undersøgelsesområder med tilhørende spørgsmål. Klasse trivsels egne undersøgelsesområder er bygget op i h.h.t. følgende retningslinjer med det formål, at de skal være *tilstrækkelige, relevante og begrænsede*:

- Spørgsmålene tager udgangspunkt i deltageres konkrete og virkelighedsnære situationer
- Ordvalget passer til deltageres aldersmæssige og sproglige udviklingstrin
- Deltagerne kan kun foretage positive tilvalg i sociogramsspørgsmål
- Valg- og fritekstspørgsmål er formuleret således, at deltagerne skal besvare ud fra egne situationer og oplevelser
- Deltagerne har mulighed for at komme med forslag til hvordan situationen kan forbedres for deltageren selv og den gruppe de er en del af
-

5.2.2. Rigtighed

Deltageres svar bør betragtes som et udtryk for den enkeltes oplevelse af en given situation, i henhold til den kontekst, der er aktuel for deltageren, i det øjeblik hvor de besvarer undersøgelsen.

Eksempel: To deltagere der almindeligvis er sammen i hvert frikvarter, har lige skændtes med hinanden inden de skulle besvare undersøgelsen. En af dem eller begge parter kan da, pga. skænderiet, lade være med at vælge hinanden på sociometriske spørgsmål, fordi de stadig er vrede (spørgsmål som "Hvem er du sammen med i et almindeligt frikvarter?")

Hvis en deltager kommer med udsagn de fortryder eller ønsker korrigeret, kan de gå i dialog med den, der er ansvarlig for undersøgelsen, og forklare hvorfor de ønsker at korrigere deres besvarelse. Hvis brugeren finder det relevant at lade deltageren gennemføre besvarelsen på ny, kan brugeren nulstille deltagerens svar og lade vedkommende besvare på ny. Dette skal betragtes som en absolut nødløsning. Den bør kun

anvendes hvis deltageren har misforstået spørgsmålene i undersøgelsen eller på anden måde har besvaret med fejlagtige data.

5.2.3. Deltagerkommentarfeltet – dataminimering vs. rigtighed

I Klassetrivsel findes deltagerkommentarfelter, hvor deltagerne kan uddybe og forklare deres valg i hhv. et sociogramsspørgsmål og valgspørgsmål. *Formålet med deltagerkommentarfeltet er at give deltageren mulighed for at svare grundigt, forklare og uddybe deres valg, hvis deltageren ønsker dette.* Et spørgsmål mange deltagere har behov for at uddybe er f.eks. sociogramsspørgsmålet. Her kan de som svar på spørgsmålet f.eks. kun vælge de tre venner, de er mest sammen med, men da de er sammen med eller ønsker at arbejde sammen med flere, end det antal de har mulighed for at vælge, skriver mange deltagere dette i deltagerkommentarfeltet. Deltagerkommentarfeltet kan f.eks. også indeholde vigtige informationer med deltagernes egne betragtninger om f.eks. hvordan og hvornår mobning/udelukkelse foregår eller kan forebygges på sociale medier. Deltagerkommentarfeltet giver derfor værdifulde indspark og alle deltagere har mulighed for at bidrage på lige fod med hinanden. For deltagerne er dette en mulighed for at få ro i maven, og have en god følelse af, at de får lov til at fortælle, det de gerne vil.

5.2.4. Opbevaringstid og sletning

Alle undersøgelser der oprettes i Klassetrivsel oprettes med dato for automatisk sletning af en undersøgelse. Dato for sletning sættes automatisk fire år frem i tid. Fire år er valgt for at sikre, at data bliver slettet og ikke ligger uendeligt. Der er meget stor variation i hvor længe kommuner/skoler mener det er relevant at gemme undersøgelser, hvorfor fire år er valgt som et kompromis. Vi anbefaler, at kommunerne selv udarbejder retningslinjer for hvor lang tid undersøgelser kan bevares (både minimum og maksimum) og hvilke formål, der er gyldige for at bevare undersøgelser.

En fordel ved at have korte sletningsfrister på cirka et år (eller et skoleår), er at man herved undgår at have personfølsomme oplysninger om elever liggende andre steder, end udelukkende i elevsagen.

Ulempen ved en meget kort slettefrist er, at det vanskeliggør dokumentationen af skolens handlinger, evalueringer og opfølgning af tiltag, samt indsigt i f.eks. elevernes relationelle udvikling (både positivt og negativt) i en klasse fra år til år. En anden ulempe ved en meget kort frist for sletning er, at det vanskeliggør forældres mulighed for at få indsigt i de undersøgelser deres barn har deltaget i.

Det centrale, uanset hvor kort eller lang tid en undersøgelse bevares, er at formålet for undersøgelsen skal være klar for alle parter, og at der kan redegøres for hvorfor en undersøgelse henholdsvis bevares eller slettes.

Dato for sletning kan altid rettes inde på undersøgelsen, under knappen ”Indstillinger”. Datoen kan justeres henholdsvis til nærmere dags dato, eller at datoen for sletning kan forlænges til fem år frem i tid fra dags dato. Sletning af trivselsundersøgelser på den enkelte brugerkonto kan udføres af brugeren selv. Sletning af trivselsundersøgelser på den enkelte institutions konto i Klassetrivsel kan foretages af en medarbejder med brugerkonto på den aktuelle institution med rettigheden ”Adgang til alle undersøgelser”. Denne person vil være en person udnævnt af ledelsen og som skolens egen brugeradministrator har tildelt rettigheden.

Sletning af indhold på en brugerkonto eller en institutions konto kan på skriftlig instruks fra Kunden foretages af Skolevisioner. Indhold slettes under alle omstændigheder ved et abonnements ophør.

Dataansvarlige/Behandlingsansvarlige vurderer egne retningslinjer for lagringslængde.

5.2.5. Formålsbegrænsning

Oplysninger samlet i en trivselsundersøgelse skal ikke anvendes til andet, end det formål de er indsamlet til (formålsbegrænsning). Alle trivselsundersøgelser skal have et klart formål.

Iht. gældende oplysningspligt skal deltagerne oplyses om:

- Hvorfor de skal besvare undersøgelsen
- Hvem der læser deres besvarelser
- Hvornår besvarelsenerne senest bliver slettet fra Klassesetivsel.

Formål for undersøgelsen beskrives i to felter i Klassesetivsel:

- "Undersøgelsens formål" - tekst i fagsprog til både intern brug og forældre
- "Tekst til deltagergrupper" – tilpas teksten til deltageres sproglige niveau

Børn (ud fra et forskningssynspunkt) anses for at være særligt sårbare deltagere. Selv om Klassesetivsel anvendes til trivselsundersøgelser og ikke til forskning, er det vigtigt, at du gør dig umage i at minimere belastningen for børnene, når de skal besvare undersøgelsen.

Uddannelses og Forskningsministeriet (Danmark) har i deres retningslinjer for undersøgelser (relateret til forskning, men principperne er ligeledes relevante i sammenhæng med undersøgelser), understreget tre principper: ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed, som er gode at have i baghovedet – også når en trivselsundersøgelse gennemføres.

Vær ærlig omkring hvad det er du/ I ønsker at undersøge, vær gennemsigtige med hvem der ser deltageres svar og hvad de skal anvendes til og ager ansvarligt i omgangen med deltageres data. (mere herom: <https://klasseetivsel.dk/project/gdpr-personvaern/>)

5.2.6. Oplysningspligt

Iht. GDPR's artikel 13 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=DA>) har den dataansvarlige (kommunen/skolen/institutionen) oplysningspligt overfor de registrerede (elever/børn og deres forældre) vedrørende samtlige personhenførbare oplysninger, de som dataansvarlige registrerer (dvs. indsamler, behandler og opbevarer) – hvad enten oplysningerne registreres på papir eller elektronisk.

Klassesetivsel har, som hjælp til denne information vedrørende brugen af Klassesetivsel, udarbejdet dette fakta-ark om Klassesetivsel (<https://klasseetivsel.dk/dataetik/faktaark/>). Fakta-arket kan anvendes helt, eller som inspiration, til information som institutioner med Klassesetivsel-abonnement sender ud sammen med øvrige informationer til de registrerede (i.e. børn/elever og deres forældre).

5.2.7. Ønsker om indsigt i personoplysninger

Ønsker deltageren eller dennes forældre indsigt i oplysninger, der er registreret i Klassesetivsel, udleveres dette af brugerne hos Kunden (ved behov kontaktes Skolevisioner for support). Brugeren kan trække oplysninger ud per barn per undersøgelse – hvordan dette gøres er beskrevet i Klassesetivsel's e-learning (<https://klasseetivsel.dk/project/gdpr-personvaern/>).

5.3. Diverse

Data (individdata kan pseudonymiseres) kan anvendes som dokumentation for, at institutionen arbejder systematisk med trivsel, hvis det er relevant i sager, der vedrører deltageres trivsel eller mangel på samme i relation til institutionen (f.eks. miljøet i klassen).

Det er ikke en endegyldig identifikation på deltageren som f.eks. cpr-nummer. Deltagere kan identificeres på deres navn, gruppetilhørighed på tidspunktet for trivselsundersøgelsen (klasse m.v.) og køn.

Klassetrivsel indeholder ikke redskaber til personprofiler.

Skolevisioner/Klassetrivsel anvender ikke kundens data til egne formål. Kundens data anvendes kun til kundens formål og ikke til andre formål. Skolevisioner/Klassetrivsel anvender ikke kundens data til egne formål og stiller ej heller kundes data til rådighed i andre sammenhænge.

6. Skolevisioner

I dette afsnit gennemgås sikkerhedstekniske tiltag i Skolevisioner, i organiseringen og i opbygningen af softwaren Klassetrivsel.

6.1. Skolevisioners formål

Skolevisioners formål er at udvikle, markedsføre og drive løsninger, der hjælper institutioner, virksomheder og organisationer, samt fællesskaber og andre relationelle grupperinger af personer, med at indsamle og dele viden om, samt danne overblik over, relationer, trivsel og klima/miljø/kultur mellem mennesker, for derigennem at kunne udvikle relationerne, trivslen og klimaet/miljøet/kulturen. På den måde medvirker selskabet til at forbedre menneskers fællesskaber og livskvalitet.

6.2. Produktudviklingsfilosofi: Brugerdrevet innovation

I Skolevisioner er vores filosofi for produktudvikling "Brugerdrevet innovation". Klassetrivsel og dets hjælpefunktioner udvikles løbende på baggrund af brugernes input og vores egne ideer. De evalueres og videreudvikles i samarbejde med både kommuner, skoler og brugere.

I vores interne risikovurderinger er den største risiko for tab af data forårsaget af uagtsom omgang med data fra brugerne (f.eks. lærerne). Den 15. november 2018 holdt vi i Danmark derfor et oplæg, hvor vi fortalte om "Projekt Brugeransvarlighed". Projektet havde udgangspunkt i vores interne ROS-analyse. I forbindelse med projektet blev flere tiltag gennemført, som en del af vores indsats med at hjælpe kommuner/skoler med opkvalificering af medarbejdere. Tiltagene er blandt andet flere vejledninger internt i systemet (f.eks. omkring deling af undersøgelser med en kollega, hentning af rapporter), felter som skal udfyldes (fra december 2018 skal der formuleres et formål for undersøgelser, der vises for deltagerne inden de besvarer undersøgelsen), advarsler og retningslinjer for omgang med data relevante steder i systemet, og der er udarbejdet et e-læringsforløb, samt forslag til procedure for kommuners/skolers anvendelse af Klassetrivsel. E-læring er tilgængelig via linkene:

- I Danmark: <https://klassetrivsel.dk/brugervejledning-klassetrivsel/>
- I Norge: <https://klassetrivsel.no/brukerveiledning-klassetrivsel/>

Både redskabet Klassetrivsel (funktionerne i Klassetrivsel) og Klassetrivsels e-læring udvikles løbende på baggrund af brugernes input og vores egne ideer - så alle input, ønsker og ideer modtages gerne og evalueres løbende.

6.3. Sikkerhedsforanstaltninger

Klassetrivsel har eksisteret siden 2008. Skolevisioner (som ejer Klassetrivsel) vurderer løbende personsikkerheden i den tekniske løsning og har ugentlige, månedlige og årlige sikkerhedsreviews. Dataansvarlige/Behandlingsansvarlige er ansvarlige for egne interne procedurer og vurderinger.

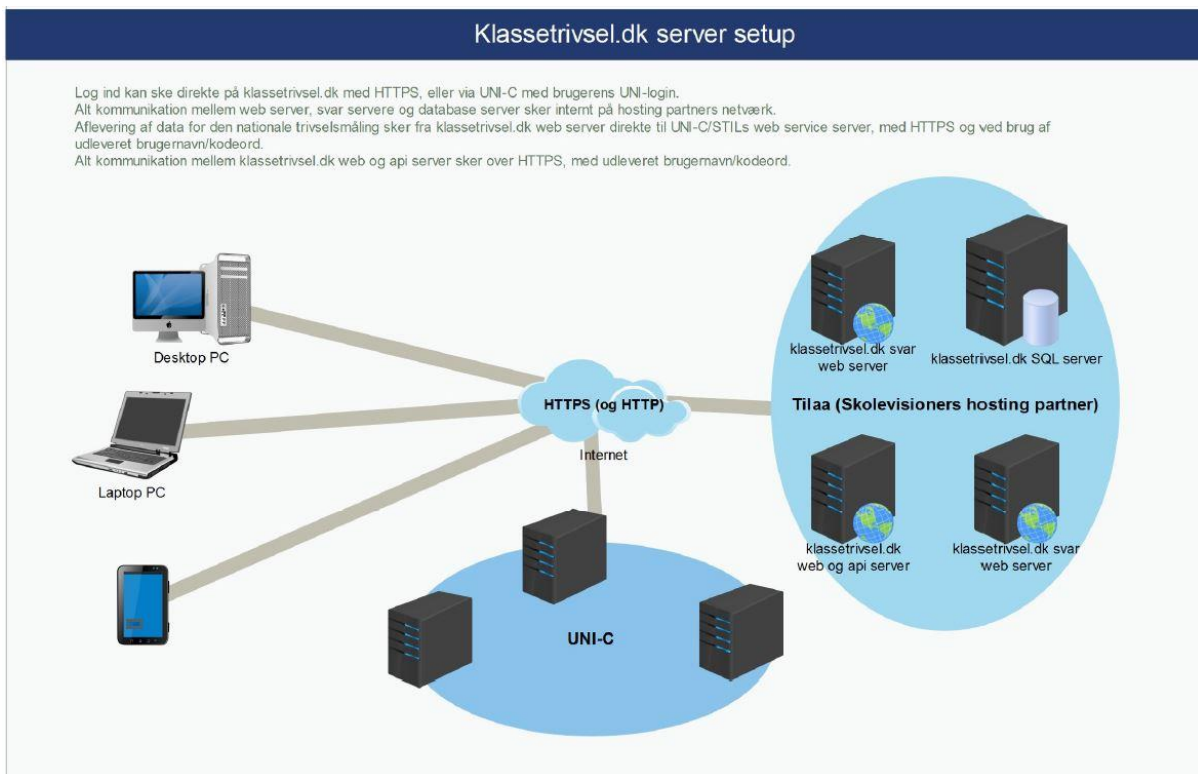
6.3.1. IT

Personoplysningerne indsamles ved at deltagerne besvarer en trivselsundersøgelse, brugeren har sat op i Klassetrivsel. Klassetrivsel er en abonnementsbaseret SaaS-løsning (Software-as-a-Service) hvorigennem Kundes medarbejdere (=brugere af tjenesten) selv administrerer og håndterer ind- og uddatamateriale gennem deres respektive brugerkonti.

Deltagerne er som defineret tidligere børnehavebørn/elever/studerende, som besvarer en trivselsundersøgelse i Klassetrivsel og som er tilknyttet Kundens institution(er).

Oplysninger der lagres i Klassetrivsel, er fysisk placeret ved hostingfirmaet Tilaa.

Oplysninger i Klassetrivsel ejes af Kunden (Dataansvarlig/Behandlingsansvarlig) og anvendes udelukkende til det formål Kunden definerer for brug af Klassetrivsel.

6.3.2. Kilder, modtagere, informationssikkerhed og ansvarsforhold

Systemet Klasse trivsel er en Software-As-A-Service, som ejes, udvikles, driftes og markedsføres af Skolevisioner ApS.

Skolevisioner ApS har databehandleraftaler med alle underleverandører, der i kraft af deres arbejde for Skolevisioner ApS kan have adgang til systemet – aftaler med aktuelle underleverandører kan findes her:

<https://skolevisioner.dk/information/databehandling/>

Systemet er i Danmark integreret med Styrelsen for It og Lærings UNI-Login-infotjeneste samt Styrelsen for It og Lærings UNI-Login-webservice. I Norge er systemet integreret med Feide.

Logning i Klasse trivsel

Der foregår logning af al aktivitet i systemet, inkl. IP-adresser, som aktiviteten foregår fra. Følgende hændelser logges i specifik logfil:

1. Administratorer, der tilgår personfølsomme oplysninger.
2. Brugere, der tilgår personfølsomme oplysninger.

Logfiler opbevares i mindst 6 måneder.

Det er implementeret et fuldt automatisk, overvåget backup system, som sikrer at kritiske data automatisk kopieres daglig fra driftssystemet til to andre fysiske lokalisationer. Backup af data gemmes i mindst 30 dage og slettes efter tre måneder. Håndtering af backup er omfattet af de samme krav til sikkerhed som i resten af systemet. Det testes månedligt, om backup kan bruges til at genskabe produktionsmiljøet.

Det gennemføres hver måned et sikkerhedsreview, som kontrollerer procedurer for backup, serverkapacitet, sikkerhedsopdateringer og beredskab, og kontrollerer, at der foreligger gyldige og aktuelle aftaler med henholdsvis medarbejdere, konsulenter, samarbejdspartnere og kunder, og at disse er i overensstemmelse med gældende personværnlovgivning.

Backup

Der er implementeret fuldautomatisk, overvåget backupsystem, der sikrer at kritiske data automatisk kopieres dagligt fra driftssystemet til mindst to andre fysiske lokationer. Backup af data gemmes i mindst 30 dage. Håndtering af backup er omfattet af de samme sikkerhedskrav som resten af systemet. Der testes månedligt, om backup kan bruges til at genskabe produktionsmiljøet.

Firewall

Der er opsat firewall på alle driftsservere, der sikrer, at der er minimal 'attack-surface' på systemet. Der er lukket for alle unødvendige porte. Øvrige porte er kun åbne for nødvendige IP-adresser.

Webservere er åbne for alle IP-adresser, men kun via SSL-kryptering på mindst 128 bit.

Fjernstyring af server, FTP-adgang, databaseadgang og øvrige porte, der er nødvendige for driften, er kun åbnet for specifikke IP-adresser og kun med to-faktor login. Alle øvrige porte er blokerede i firewall'en.

Alle, der har adgang til personfølsomme oplysninger, har dette igennem en personlig brugerkonto. Den personlige brugerkonto kan i Danmark tilgås via personligt UNI-login (UNI-brugerrolle: 'ansatte på

institution'), i Norge via personlig Feide-login og/eller personligt brugernavn og password. En brugerkonto tilhører en institutionskonto i Klassetrivsel.

Der er ikke mulighed for at anvende "Husk mig" funktioner. Brugernavne og passwords skal skrives hver gang, man som bruger logger ind. Efter tre fejlslagne forsøg på login for en brugerkonto låses brugerkontoen og brugeren skal kontakte Klassetrivsels support for at kontoen igen kan tilgås.

6.3.3. Organisatoriske

Personoplysninger i Klassetrivsel tilgås af Kundens (Dataansvarlig/Behandlingsansvarlig) ansatte. Ansatte hos Skolevisioner som har adgang til personoplysninger, har underskrevet en hemmeligholdelsesaftale/tavshedserklæring og er underlagt Skolevisioners interne informationssikkerhedspolitik som den er beskrevet i Skolevisioners Persondatahåndbog.

Persondata for deltagere er kun tilgængelig for den institution deltageren tilhører.

I kommuner med gruppeabonnement og som gennemfører kommunale trivselsundersøgelser via en kommunal Klassetrivselkonto, kan statistiske data for skoler/klasser (med mulighed for at fordele på drenge og piger) ses på det kommunale niveau.

6.4. Rettighedsstyring

I den eksisterende udgave af Klassetrivsel er der mulighed for to typer Klassetrivselkonti.

Den almindelige er en institutionskonto, hvor brugerne opretter undersøgelser, tilføjer deltagere og læser rapporter til og med individniveauet. På denne type konto oprettes alle med rollen som bruger – denne får alle, der opretter sig automatisk, ved første log ind. Man har adgang til undersøgelser, man enten selv har oprettet, eller andre brugere på samme institutionskonto har delt med ens bruger. Personer med en brugerkonto kan tildeles en eller begge rettigheder, hhv. "Brugeradministrator" og "Adgang til alle undersøgelser". Tildeling af brugerrettigheder, sker kun, hvis der er sikkerhed for, at den personlige brugerkonto, der tildeles rettigheder er berettiget hertil:

Brugeradministrator: En brugeradministrator har på den enkelte institutionskonto, adgang til en liste over brugere på institutionen. Brugeradministrator kan se, hvornår de enkelte brugere har været logget ind sidst, kan deaktivere brugeradgange og slette brugerkonti på brugere, som ikke længere er tilknyttet institutionen.

Adgang til alle undersøgelser: En bruger med rettigheden "Adgang til alle undersøgelser" har rettighed til at tilgå alle undersøgelser og deltagerbesvarelser på institutionen, og kan f.eks. rette dato for automatisk sletning.

Deltager-login: Deltagere har ikke brugerkonti. De svarer på undersøgelser med en unik engangsnøgle, som de tildeles for hver ny undersøgelse deltageren skal besvare.

En kommune eller en PPT-tjeneste i kommunen (dette er den anden type Klassetrivselkonto), kan som en del af et gruppeabonnement oprette en særlig kommunal konto uden deltagere. Fra den kommunale konto kan der, som et tilkøb oprettes undersøgelser og sendes invitation ud til brugere på institutioner, som har abonnement på Klassetrivsel, om at deltage i undersøgelsen. På den kommunale Klassetrivselkonto er der kun tilgang til statistiske data.

6.4.1. Deling af en undersøgelse

Den bruger der er oprettet, og dermed ejer en undersøgelse, kan se besvarelser fra alle deltagere. Brugere på samme Klassetrivselkonto (på samme institution) kan dele undersøgelser med hinanden. Hele undersøgelsen kan deles og undersøgelsen kan deles så den der deles med, kun ser den eller de deltagergruppe(r) der er relevante.

Den enkelte institution har ansvar for at tilrettelægge en proces for, hvordan institutionen bevarer overblik over hvilke undersøgelser, der findes i Klassetrivsel. En central person på institutionen, bør have rettigheden "Adgang til alle undersøgelser" for derigennem at have overblik over hvilke undersøgelser, der findes i Klassetrivsel og hvornår disse er oprettet.

Det er ikke muligt at dele en undersøgelse mellem forskellige institutioner f.eks. to skoler.

6.5. Reviews

Skolevisioners ledelse fører systematisk tilsyn med det organisatoriske og tekniske sikkerhedsniveau hver uge, måned og årligt. Dette er beskrevet i Skolevisioners Persondatahåndbog.

6.5.1. Ugentligt sikkerhedsreview

Der udføres ugentligt et sikkerhedsreview. Det ugentlige sikkerhedsreview sikrer at de organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger overholdes.

6.5.2. Månedligt sikkerhedsreview

Der udføres et internt sikkerhedsreview på månedsbasis, med en fleksibilitet der strækker sig fra d. 20 i forrige måned til d. 10 i næste måned. Det tilstræbes, at sikkerhedsreviewet ligger i midten af måneden. Reviewet skal omfatte de punkter der fremgår af Checklisten for månedligt sikkerhedsreview.

6.5.3. Årligt sikkerhedsreview

Mindst én gang årligt afholdes et sikkerhedsreview. Her gennemgås systemer og IT-sikkerhed, og det vurderes i forhold til nye trusler og nyeste viden:

- ROS-analyse (Risiko- og sårbarhedsanalyse)
- Seneste "OWASP-top-10"
- Checkliste til årligt sikkerhedsreview

Deltagerne i det årlige sikkerhedsreview er som minimum den IT-sikkerhedsansvarlige for Skolevisioner og en teknisk ekspert med indsigt i IT-sikkerhed.

6.5.4. Årlig ekstern revision

Mindst én gang årligt foretages revision af informationssikkerheden. Denne foretages af en ekstern revisor, der gennemgår Skolevisioners procedurer for og håndtering af informationssikkerheden. Revisionen munder ud i en revisionserklæring ISAE 3402 Type 2 revisionserklæring – som er offentlig tilgængelig på bl.a. Skolevisioners hjemmeside: <https://skolevisioner.dk/downloads/revision-og-certificeringer/>

7. Vurdering af risiko for de registreredes rettigheder, håndtering af risiko

Hvis der er punkter vi, i Klassesetivsel, ikke har besvaret i det foregående, så er I altid velkomne til at kontakte os.

Punkt 7 og 8 er institutionsejers områder. Vi vil gerne i dialog hvis der er forslag og ønsker til udvikling, give indspark i formuleringer af skabeloner eller på anden måde stille ressourcer til rådighed der hvor det er relevant og muligt.

8. Ledelsens validering af DPIA/den videre proces

Kontakt Klassesetivsel hvis I har spørgsmål, kommentarer til udvikling af Klassesetivsel eller andet.

9. Ressourcer

Datatilsynet Norge:

<https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-verktoy/veiledere/vurdering-av-personvernkonsekvenser>

<https://www.datatilsynet.no/globalassets/global/regelverk/veiledere/dpia-veileder/sjekkliste-for-dpiafaser.pdf>

<https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/personvernprinsippene/grunnleggende-personvernprinsipper/>

<https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-verktoy/sporsmal-svar/Skole-og-barnehage/hvor-lenge-lagrer-skolen-personopplysninger-om-en-elev/>

<https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/behandlingsgrunnlag/>

Datatilsynet Danmark:

<https://www.datatilsynet.dk/media/6839/konsekvensanalyser-vedroerende-databeskyttelse-dpia-wp248.pdf>

<https://www.datatilsynet.dk/media/6563/konsekvensanalyse.pdf>

<https://www.datatilsynet.dk/generelt-om-databeskyttelse/vejledninger-og-skabeloner/>

Lovgivning Norge:

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova):

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_11#KAPITTEL_11

Barnehageloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>

Lovgivning Danmark:

Undervisningsmiljøloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188636>

Dagtilbudsloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=210015>

Folkeskoleloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209946>

Friskoleloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209870>

FNs barnekonvensjon (Norsk):

<https://barneombudet.no/for-voksne/barnekonvensjonen/hele-barnekonvensjonen/>

EU's persondataforordning (dansk PDF): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

OWASP (softwaresikkerhed): https://www.owasp.org/images/7/72/OWASP_Top_10-2017_%28en%29.pdf.pdf

Guidelines til spørgeundersøgelser til børn:

Etik - TrygFondens Børneforskningscenter - <http://childresearch.au.dk/etik/>

ESOMAR: Guideline on Research and Data Analytics with Children, Young People and Other Vulnerable Individuals 2018 - https://www.esomar.org/uploads/public/knowledge-and-standards/codes-and-guidelines/ESOMAR-GRBN_Guideline-on-Research-and-Data-Analytics-with-Children-Young-People-and-Other-Vulnerable-Individuals_2018.pdf

ESOMAR: Codes and Guidelines Interviewing Children and Young People - https://www.esomar.org/uploads/public/knowledge-and-standards/codes-and-guidelines/ESOMAR_Codes-and-Guidelines_Interviewing-Children-and-Young-People.pdf

The Danish Code of Conduct for Research Integrity — Uddannelses- og Forskningsministeriet - <https://ufm.dk/publikationer/2014/the-danish-code-of-conduct-for-research-integrity>

Paul A Mayes "Designing questions for Children": <https://www.researchworld.com/designing-questions-for-children/>

Engelsk undersøgelse vedr. mobnings konsekvenser for voksenlivet: <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2014.13101401>